

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

KÉZIKÖNYV

az országgyűlési képviselő-választási kampányra fordított
pénzeszközök elszámolásához

2023.

asz.hu

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 10. | 1364 Budapest 4., Pf. 54
www.asz.hu | szamvevoszek@asz.hu
telefon: +36 1 484 9100

Tartalomjegyzék

I.	BEVEZETÉS	5
II.	A VÁLASZTÁSOK KAMPÁNYKÖLTSÉGEINEK ÁTLÁTHATÓVÁ TÉTELE.....	7
III.	A TÁMOGATÁSI RENDSZER FELÉPÍTÉSE	9
IV.	VÁLASZTÁSI KAMPÁNYIDŐSZAK ALATT, A VÁLASZTÁSI KAMPÁNYTEVÉKENYSÉGGEL ÖSSZEFÜGGŐ KIADÁSOK FINANSZÍROZÁSA	13
V.	A TÁMOGATÁSSAL VALÓ ELSZÁMOLÁS SZABÁLYAI	17
	A BIZONYLATOLÁS	19
VI.	A KAMPÁNYKÖLTÉSEK KORLÁTOZÁSA	23
VII.	ELLENŐRZÉSI RENDSZER	24
	KINCSTÁRI ELLENŐRZÉS	25
	SZÁMVEVŐSZÉKI ELLENŐRZÉS	26
	<i>Az ellenőrizhetőség alapvető feltételei.....</i>	26
	<i>Tiltott támogatások.....</i>	27
	<i>A kampányfinanszírozásra fordítható összegek értékhatára betartásának ellenőrzése</i>	28
	RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE.....	29

I. Bevezetés

Az egyesületi jog gyakorlásával alakult pártok közreműködnek a nép akaratának kialakításában és kinyilvánításában. Bár közvetlenül közhatalmat nem gyakorolhatnak, ugyanakkor képviselőik útján politikai eszközökkel folyamatosan befolyásolják a közhatalom tevékenységét. Ebből adódóan kiemelten fontos érdek fűződik az átláthatóságukhoz és elszámoltathatóságukhoz.

Kiemelt jelentősége van a Párt tv.¹ 1. §-ban foglaltaknak, melyek szerint a pártok, mint speciális egyesületek a nyilvántartásba vételüket végző bíróság előtt kinyilvánítják, hogy Párt tv. rendelkezéseit magukra nézve kötelezőnek ismerik el.

A pártok támogatására az ÁSZ² 2023 márciusában (a 2019 júliusi verzió aktualizálásaként) a költségvetési támogatásban részesülő pártok működése, gazdálkodása vonatkozásában, 2021 májusában a költségvetési támogatásban nem részesülő pártok számára készített és tett közzé honlapján öntesztet, amelyek az alábbi oldalakon érhetők el:

https://www.asz.hu/dokumentumok/Onteszt_partok_2023.zip

https://www.asz.hu/dokumentumok/kis_partok_20210506.xlsx

Az Országgyűlés 2013-ban megalkotta a **Kftv.**³-t, amely a kampányköltségek átláthatóvá tétele, és ezzel az országgyűlési képviselők választásán induló jelöltek és jelölő szervezetek esélyegyenlőségének elősegítése, a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás feltételeinek megteremtése és az országgyűlési képviselők választása tisztaságának megóvása érdekében támogatási rendszert vezetett be az egyéni választókerületi jelöltek és a jelölő szervezetek számára. A választások tisztaságának védelme, a választási csalások visszaszorítása, megelőzése, a korrupció elleni hatékony fellépés jegyében szükséges volt ellenőrizhetővé tenni a pártok felé áramló pénzeszegek forrásait, amelyen keresztül a különböző üzleti érdekkörök, külföldi politikai erők a politikai döntésekre befolyást gyakorolhatnak.

Az ÁSZ a támogatások felhasználására vonatkozó törvényi kötelezettségének teljesítése során szerzett ellenőrzési tapasztalatai alapján jelen kézikönyvben gyűjtötte össze azokat a leglényegesebb tudnivalókat, amelyekkel támogatni kívánja a jelöltek és a jelölő szervezetek munkáját a választásokat megelőző kampányidőszakban és az azt követő elszámolás, ellenőrzés során. A kézikönyv célja, hogy az ÁSZ – tanácsadó tevékenysége¹ keretében – az ellenőrzési tapasztalatok felhasználásával átfogó bemutatást adjon a választásokat érintő, jelenleg hatályos szabályozási környezetről, támogatva a kampányra fordított állami és a Párt tv.-ben meghatározott más pénzeszközök elszámolásának ellenőrzésével érintett egyéni jelöltek és jelölő szervezetek

¹ Az ÁSZ az ellenőrzési tapasztalatain alapuló megállapításaival, javaslataival, tanácsaival segíti az Országgyűlést, annak bizottságait, és az ellenőrzött szervezetek munkáját, amellyel elősegíti a jól irányított állam működését [ÁSZ tv. 1. § (4) bekezdése]. Az Országgyűlés a 17/2021. (VI. 16.) OGY határozatával – a jól irányított állam működésének elősegítése érdekében – támogatja az ÁSZ ellenőrzési és elemzési feladatai mellett a tanácsadó szerepének erősítését a közpénzügyi helyzet, a közfeladatellátás javulása, valamint a közbizalom erősítése érdekében.

szabályszerű közpénzfelhasználását.

A kézikönyv elkészítését továbbá azon jogszabályi változás² is aktuálissá tette, amely szerint 2021. november 20-ától megszűnt az a korlátozás, hogy az országgyűlési képviselők, az Európai Parlament tagjai, valamint a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek általános választásának napjára, továbbá az azt megelőző és követő 41 napon belüli időpontra nem tűzhető ki országos népszavazás. Ebből adódóan országgyűlési választásokat és népszavazást akár egy napon is lehet tartani.

² Az országos népszavazási eljárás módosításáról szóló 2021. évi CXVIII. törvény hatályon kívül helyezte a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény 67. § (3) bekezdését.

II. A választások kampányköltségeinek átláthatóvá tétele

Az Európa Tanács 1999-ben a tagországok korrupcióval szembeni törekvéseinek vizsgálata érdekében létrehozott **Korrupció Elleni Államok Csoportja** (GRECO) 2010-ben a politikai finanszírozás ellenőrzési gyakorlatának, a választási kampányidőszakra vonatkozó szabályok szigorítására, és az ÁSZ ellenőrzési tevékenységének bővítésére ajánlásokat fogalmazott meg jelentésében. 2015-ben ugyanezen szervezet pozitívan értékelte a korábbi jelentése óta a szabályozási környezetben bekövetkezett változásokat, valamint az ÁSZ-nak a kampánypénzek és a pártok ellenőrzése területén elért előrehaladását.

A választási kampány központi költségvetésből való finanszírozása szempontjából fontos kiemelni az **Alaptörvény**⁴ 39. cikk (2) bekezdését, amely a közpénzek felhasználása kapcsán rögzíti a nyilvánosság előtti elszámolás, az átláthatóság, valamint a közélet tisztaságának elvét. A 2. és 35. cikke kimondja, hogy az országgyűlési képviselőket, illetve a helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson választják. Az Alaptörvény IX. cikk (3) bekezdése rögzíti a demokratikus közvélemény kialakulásához választási kampányidőszakban szükséges megfelelő tájékoztatás elvét. Az Alkotmánybíróság a választói szabad akarat érvényre juttatásához kapcsolódóan az állam aktív szerepvállalása mellett foglalt állást, amely meghatározta 2010-től a választással összefüggő szabályozási környezet módosítását.

2013. május 3-án lépett hatályba a **Ve**.⁵, amely rögzíti a kampányeszköz fogalmát, és példálózó felsorolást ad a leggyakrabban igénybe vett kampányeszközök vonatkozásában. A Ve. kimondja, hogy a sajtótermékben közzétett politikai hirdetésnek azonnal felismerhetőnek és más média-tartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie, valamint a sajtótermékek hirdetési szolgáltatásainak árjegyzéke közzététele kapcsán az ÁSZ-nak is határoz meg feladatokat. A Ve. 2018. szeptember 1. hatályba lépő módosítása értelmében a politikai hirdetések esetében fel kell tüntetni a hirdetés megrendelőjének nevét, lakóhelyét, illetve székhelyét; a plakáton fel kell tüntetni a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét, előmozdítva ezzel a választások tisztaságának és a választópolgárok megfelelő tájékoztatása elvének érvényesülését.

A kampányköltségek átláthatóvá tételének, az esélyegyenlőség és a választások tisztasága biztosításának kereteit a **Kftv.** teremti meg. A törvény indoklása szerint szükséges volt egy olyan szabályozás, amely a központi költségvetésből megfelelő mértékű és átlátható forrást biztosít a jelöltek és a jelölő szervezetek részére, az elszámolási részletszabályok meghatározása mellett. A cél annak megakadályozhatóvá tétele, hogy az országgyűlési választások eredményére, a parlament összetételére, és ezen keresztül a törvényhozásra és a kormányzati döntéshozatalra a választópolgárokon kívül bárki más is befolyást gyakorolhasson. A törvény ezen túlmenően minden jelölt és jelölő szervezet számára egyenlő feltételeket biztosít az országgyűlési választáson való megmérettetésre. A Kftv. rendelkezései kizárólag az országgyűlési képviselők

általános és időközi választása tekintetében alkalmazandók. A Kftv. a támogatási rendszer bevezetésével egyidejűleg – a független jelöltek, valamint a jelölő szervezetek tekintetében – maximalizálja a választási kampányra fordítható kiadások összegét, melynek indoka az átlátható kampányfinanszírozás elősegítése.

A **Párt tv.** 2014. január 1. napjától hatályos módosítása a tiltott támogatás esetkörét általános jelleggel kiterjesztette a jogi személyekre, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre, a külföldi szervezetekre (azok jogi státuszától függetlenül) és a nem magyar állampolgár természetes személyekre. Az a párt, amely tiltott vagyoni hozzájárulást fogadott el, köteles annak értékét - az ÁSZ felhívására - tizenöt napon belül a központi költségvetésnek befizetni, míg késelelem esetén a tartozást adók módjára kell behajtani. A párt központi költségvetésből juttatott támogatását csökkenteni kell az elfogadott vagyoni hozzájárulás értékének megfelelő összeggel. Ha a párt nem pénzbeli hozzájárulást fogadott el, köteles annak értékeléséről, értékének meghatározásáról gondoskodni. Ha a párt tiltott nem pénzbeli hozzájárulást fogadott el, annak értékét az ÁSZ állapítja meg.

III. A támogatási rendszer felépítése

A Kftv. – az egyes támogatási elemeknek a KSH⁶ által a tárgyévet megelőző évre megállapított fogyasztói árindexszel történő emelésének előírásával- az alábbi támogatásokról rendelkezik:

1. az egyéni választókerületi képviselőjelöltek támogatása (Kftv. 1. §),
2. a pártlistát állító pártoknak az egyéni választókerületi jelöltjeik lemondásaiból származó támogatása (Kftv. 2/A. §),
3. a pártlistát állító pártoknak járó támogatás (Kftv. 3. §),
4. az országgyűlési képviselők általános választásán nemzetiségi listát állító országos nemzeti-ségi önkormányzatok támogatása (Kftv. 4. §).

1. Az egyéni választókerületi képviselőjelöltek támogatása (Kftv. 1. §)

Az országgyűlési képviselők általános és időközi választásán minden egyéni választókerületi képviselőjelölt egymillió forint összegű, a központi költségvetésből juttatott támogatásra jogosult. **A támogatás kizárólag a választási kampányidőszak alatt, a Ve. szerinti kampánytevékenységgel összefüggő dologi kiadások finanszírozására fordítható.** A támogatást a Kincstár⁷ bocsátja a jelölt rendelkezésére. A Kincstár a jelölttel a támogatás folyósítása céljából a jelölt kezdeményezésére megállapodást köt. A megállapodás alapján a Kincstár a Kftv. 2. § (2) bekezdése szerint kincstári kártyafedezeti számlát nyit, kincstári kártya kibocsátása iránt intézkedik. A jelölt a kincstári kártyafedezeti számláról kifizetést kizárólag a kampányidőszak alatti, kampánytevékenységgel összefüggő dologi kiadásai teljesítésére a kincstári kártyával vagy átutalással teljesíthet. Készpénz a kincstári kártyáról nem vehető fel.

2. A pártlistát állító pártoknak az egyéni választókerületi jelöltjeik lemondásaiból származó támogatása (Kftv. 2/A. §)

A támogatásra jogosult pártlistát állító párt egyéni választókerületi jelöltje legkésőbb a jelöltként való nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedését követő napon a Kincstárnak írásban nyilatkozhat arról, hogy a neki járó támogatás (Kftv. 1. §) igénybevételéről lemond, és azt az őt jelölő párt rendelkezésére bocsátja. Ebben az esetben a Kincstár- a jelöltet jelölő párt kezdeményezésére – a jelöltet jelölő párttal köt megállapodást a támogatás folyósítása céljából. A Kincstár pártonként egy kincstári kártyafedezeti számlát nyit, kincstári kártya kibocsátása iránt intézkedik. A jelöltet jelölő párt a kincstári kártyafedezeti számláról kifizetést – kizárólag a kampányidőszak alatti, kampánytevékenységgel összefüggő dologi kiadásai teljesítésére – a kincstári kártyával vagy átutalással teljesíthet. Készpénz a kincstári kártyáról ebben az esetben sem vehető fel.

3. A pártlistát állító pártoknak járó támogatás (Kftv. 3. §)

Az országgyűlési képviselők általános választásán minden pártlistát állító párt a központi költségvetésből az országgyűlési képviselők általános választásán megszerezhető összes mandátum és ötmillió forint szorzatának

- a) 40%-ával megegyező összegű támogatásra jogosult, ha legalább hetvenegy,
- b) 50%-ával megegyező összegű támogatásra jogosult, ha legalább nyolcvan,
- c) 60%-ával megegyező összegű támogatásra jogosult, ha minden

egyéni választókerületben jelöltet állított. Ebben az esetben a közös pártlistát állító pártok egy pártnak tekintendők.

A fenti rendelkezésben bekövetkezett fontos változás, hogy a pártlistát állító pártoknak járó támogatás mértéke 2021. január 21-ei hatállyal megemelésre került, és a Vjt.⁸ azon módosítá-

sával függ össze, mely szerint pártlistát az a párt állíthat, amely (az eddigi kilenc helyett) legalább tizennégy megyében és a fővárosban, (a korábbi 27 helyett) 71 egyéni jelöltet állított. A módosítás célja az volt, hogy csak valós társadalmi támogatottságú pártok állíthassanak pártlistát, és fellépjen azon jelölő szervezetekkel szemben, melyek a választási szabályokkal visszaélve kizárólag a választási támogatások megszerzése érdekében indítanak jelölteket. A módosítás összhangban van az ÁSZ azon megállapításaival, amely szerint egyes jelölőszervezetek a listaállítás után járó állami támogatást nem kizárólag választási kampányidőszak alatti kiadások finanszírozására használták fel. A szabályozás garanciája továbbá azon hatályos szabály, hogy amennyiben egy listával rendelkező jelölő szervezet egyéni képviselőjelöltjeinek száma 71 alá csökken, akkor a listát törölni kell.

A támogatás – 2018. szeptember 1. óta – csak akkor folyósítható a pártlistát állító pártnak, ha a pártlistát állító párt – legkésőbb a pártlista nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedését követő napon – *nyilatkozik arról, hogy ha a visszafizetési kötelezettségét határidőben nem teljesíti, és az tőle nem hajtható be, a párt vezető tisztségviselői és listán állított, valamint egyéni választókerületi jelöltjei állnak helyt egyetemlegesen a támogatás visszafizetéséért.* A Kincstár a nyilatkozatban foglalt adatok hitelességét ellenőrzi. A pártlista nyilvántartásba vétele jogerőre emelkedésének és a visszafizetési kötelezettség keletkezésének időpontja között a pártlistát állító *párt vezető tisztségviselőinek körében bekövetkezett változás az egyetemleges helytállási kötelezettséget nem érinti*, a követelés ezen időtartamon belül vezető tisztségviselői tisztséget betöltő bármely tisztségviselőtől követelhető.

A támogatás kizárólag a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására fordítható.

A támogatást a Kincstár két részletben folyósítja:

- a) az első részletet a pártlista nyilvántartásba vételének jogerőre emelkedését követő 3 munkanapon belül,
- b) második részletet a párt összes egyéni választókerületi jelöltjeinek a nyilvántartásba vételére irányuló eljárás jogerőre emelkedését követő 5 munkanapon belül.

4. Az országgyűlési képviselők általános választásán nemzetiségi listát állító országos nemzetiségi önkormányzatok támogatása (Kftv. 4. §)

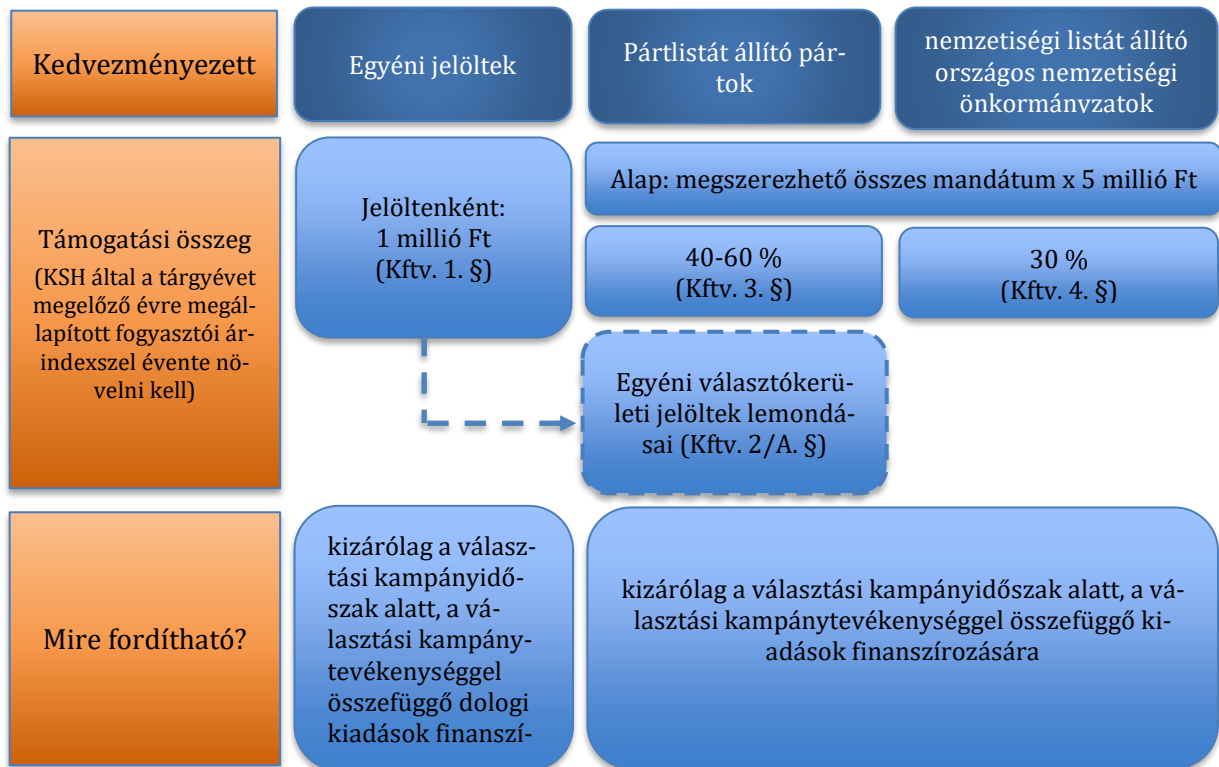
Az országgyűlési képviselők általános választásán nemzetiségi listát állító országos nemzetiségi önkormányzatok együttesen az országgyűlési képviselők általános választásán megszerezhető összes mandátum és ötmillió forint szorzatának 30%-ával megegyező összegű támogatásra jogosultak. A támogatásból az egyes, az országgyűlési képviselők általános választásán nemzetiségi listát állító országos nemzetiségi önkormányzatnak járó összeget az NVB⁹ a Ve.-ben az országos lista bejelentésére meghatározott határidő letelte után, valamennyi bejelentett nemzetiségi lista nyilvántartásba-vétele tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedését követően haladéktalanul meghatározza, és erről a Nemzeti Választási Iroda útján értesíti a Kincstárt.

A támogatás kizárólag a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására fordítható.

A támogatást – a Ve.-ben az országos lista bejelentésére meghatározott határidő letelte után, valamennyi bejelentett nemzetiségi lista nyilvántartásba-vétele tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedését követően 5 munkanapon belül – a Kincstár folyósítja az országos nemzetiségi önkormányzat részére.

Szükséges különbséget tenni a jelölő szervezet, illetve a párt között. A jelölő szervezet az országgyűlési képviselők választásán a választás kitűzésekor a civil szervezetek bírósági nyilvántartásában jogerősen szereplő *párt*, továbbá az *országos nemzetiségi önkormányzat* [Ve. 3. § (1) bekezdés 3. a) pontja]. Ez azzal a szabályozással van összefüggésben, hogy egyéni választókerületben képviselőjelölt párt jelöltjeként vagy független jelöltként indulhat, illetve országos lista pártlistaként vagy nemzetiségi listaként állítható [Vjt. 5. § (1) bekezdése, 7. §]. A fentiekből adódóan, ahol a kézikönyv jelölő szervezetet említ ott a Kftv. szerinti támogatások szempontjából az országos nemzetiségi önkormányzatot is érteni kell alatta. A Párt tv. szerinti támogatás szempontjából azonban a jelölő szervezet alatt kizárólag a pártokat kell érteni, figyelemmel arra, hogy a Párt tv. hatálya az országos nemzetiségi önkormányzatokra nem terjed ki.

A kampányfinanszírozási célú támogatások rendszerét az alábbi ábra szemlélteti:

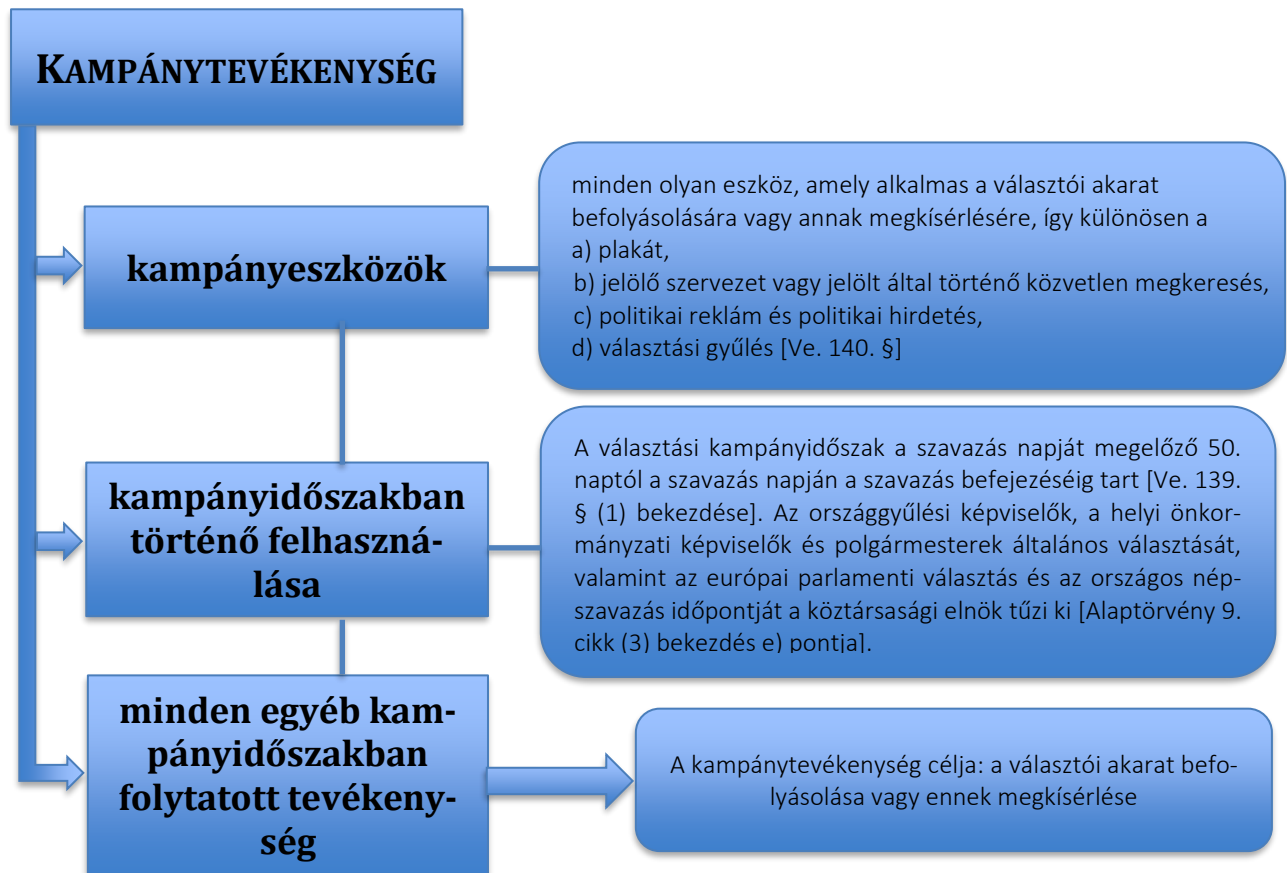
Ki nem jogosult támogatásra?

A Kftv. egyes támogatások esetében meghatározza, hogy ki nem jogosult támogatásra, amelyet az alábbi táblázat foglal össze:

Nem jogosult a Kftv. 1. § szerinti támogatásra az a jelölt,	Nem jogosult a Kftv. 3. § szerinti támogatásra az a párt, amelynek	Nem bocsátható a Kftv. 2/A. § szerinti támogatás olyan párt rendelkezésére
akinek korábban visszafizetési kötelezettsége keletkezett, és azt nem teljesítette, valamint annak behajtása sem vezetett eredményre	korábban visszafizetési kötelezettsége keletkezett, és azt nem teljesítette, valamint annak behajtása sem vezetett eredményre	amely nem jogosult a Kftv. 3. § szerinti támogatásra
aki olyan párt – visszafizetésre egyetemlegesen köteles – jelöltje volt, amely a visszafizetési kötelezettségét nem teljesítette, valamint annak behajtása sem vezetett eredményre	vezető tisztségviselője olyan párt – visszafizetésre egyetemlegesen köteles – vezető tisztségviselője volt, amely a visszafizetési kötelezettségét nem teljesítette, valamint annak behajtása sem vezetett eredményre	

IV. Választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozása

A Kftv. szerinti, központi költségvetésből nyújtott támogatást a választási kampányidőszakban, választási kampánytevékenységgel összefüggő – egyéni jelöltek esetében dologi – kiadásokra lehet fordítani, ezért szükséges tisztázni az ezzel kapcsolatos fogalmakat, amelyeket a Ve. tartalmaz.

Nem minősül választási kampánynak a választási szervek tevékenysége, az állampolgárok – mint magánszemélyek – közötti személyes kommunikáció, függetlenül annak tartalmától és formájától, továbbá az Alkotmánybíróság, a bíróságok, a helyi önkormányzatok és más állami szervek jogszabályban meghatározott feladatuk során végzett tevékenysége [Ve. 142. §].

Nem folytatható kampánytevékenység a szavazás napján

- a szavazóhelyiségben, valamint a szavazóhelyiséget magában foglaló épületben,
- a szavazóhelyiséget magában foglaló épületnek a szavazóhelyiség megközelítését szolgáló bejáratától számított 150 méteres távolságon belül közterületen,
- a b) pontban meghatározott területen kívül az e területen belül tartózkodó választópolgár választói akaratának befolyásolására alkalmas módon [Ve. 143. § (1) bekezdése].

A szavazás napját megelőzően jogszerűen elhelyezett plakát nem valósítja meg a fenti felsoro-

lásban a b) és c) pontban meghatározott tilalom sérelmét. Amennyiben több egymással párhuzamos választási eljárás van folyamatban, a tilalom az összes, folyamatban lévő választási eljárás során érvényesül [Ve. 143. § (2)-(3) bekezdése].

Plakát a választási falragasz, felirat, szórólap, vetített kép, embléma mérettől és hordozóanyagtól függetlenül. A kampányidőszakban a jelölő szervezetek és a jelöltek engedély és bejelentés nélkül készíthetnek plakátot. A plakáton fel kell tüntetni a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét. Plakát a kampányidőszakban – az alábbi kivételekkel – korlátozás nélkül elhelyezhető:

- magántulajdonban álló dolgon kizárólag a tulajdonos vagy a bérlő, állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő dolgon a vagyonkezelői jog gyakorlójának előzetes, írásbeli hozzájárulásával lehet plakátot elhelyezni;
- tilos plakátot elhelyezni védett műemléki értéken, védett örökségi elemen, az építészeti örökség védett elemén, védett természeti területen és értéken, továbbá állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül;
- választási kampányt szolgáló önálló hirdetőberendezés elhelyezésére, valamint az óriásplakátok vonatkozásában a közterület-használatról szóló jogszabályok figyelembevételével szükséges eljárni;
- plakátot csak úgy lehet elhelyezni, hogy az ne fedje más jelölt vagy jelölő szervezet plakátját, és károkozás nélkül eltávolítható legyen.

A plakátot az, aki elhelyezte vagy akinek érdekében elhelyezték, a szavazást követő 30 napon belül köteles eltávolítani, vagy ennek elmaradása esetén az eltávolítás költségét viselni. (Ve. 144. §)

Választási gyűlést – a szavazás napja kivételével – kampányidőszakban lehet tartani. Állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületben választási kampánytevékenységet folytatni, választási gyűlést tartani tilos, kivéve az ötszáznál kevesebb lakosú településen, feltéve, hogy más közösségi célú épület nem áll rendelkezésre. A választási gyűlésre egyebekben a gyülekezési jogról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni. (Ve. 145. §)

Politikai reklám és politikai hirdetések

A médiaszolgáltató egyenlő feltételek mellett – különös tekintettel a politikai reklámok számára, megjelenési sorrendjére, időtartamára és az adásba kerülés időpontjára – teheti közzé a jelöltet, illetve listát állító jelölő szervezetek és a független jelöltek politikai reklámjait. Közös jelölt, illetve közös lista esetén a jelölő szervezetek *együttesen jogsúltak a politikai reklám megrendelésére*. A politikai reklám közzétételéért a *médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet, és nem fogadhat el*. A szavazás napján politikai reklámot *nem lehet közzétenni*. A politikai reklám közzétételére egyebekben az Mttv.¹⁰ rendelkezéseit kell alkalmazni.

Politikai hirdetés

Az ellenérték fejében közzétett, valamely jelölő szervezet vagy független jelölt népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, sajtótermékben közzétett médiatartalom vagy filmszínházban közzétett audiovizuális tartalom.

Politikai reklám

Az Mttv. 203. § 55. pontjában meghatározott politikai reklám, azzal az eltéréssel, hogy a párt, politikai mozgalom és kormány alatt jelölő szervezetet és független jelöltet kell érteni.

Mttv. 203. § 55. pont: *Politikai reklám*: valamely párt, politikai mozgalom vagy a kormány népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett műsorszám.

A sajtótermékben közzétett politikai hirdetésnek *azonnal felismerhetőnek és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie*. A politikai hirdetésen fel kell tüntetni megrendelőjének nevét és lakóhelyét, illetve székhelyét [Ve. 148. § (2) bekezdése].

Választási kampányidőszakban politikai hirdetést *csak azok az Mttv. szerint sajtóterméknek minősülő és a hatósági nyilvántartásban szereplő orgánumok közölhetnek, amelyek hirdetési árjegyzéküket előzőleg megküldték az ÁSZ-nak* [Ve. 148. § (4) bek.]. A sajtóterméknek a választás kitűzését követő 5 munkanapon belül kell az ÁSZ-hoz eljuttatnia hirdetési árjegyzékét, amelyet az ÁSZ nyilvántartásba vesz, és honlapján közzétesz. A sajtótermék ugyanazt az árjegyzékét a honlapján közzéteszi [Ve. 148. § (3) bekezdése].

Sajtótermék: a napilap és más időszakos lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében. Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás. [Mttv. 203. § 60. pont]

Az adott választásra vonatkozó szavazás napját követő 15 napon belül a sajtóorgánumoknak *tájékoztatniuk kell az ÁSZ-t a kampányidőszakban általuk közzétett politikai hirdetésekről is*. A tájékoztatóban a sajtótermékeknek a Ve. 148. § (5) bekezdése szerint arról kell beszámolniuk,

hogy az egyes jelöltek és jelölőszervezetek politikai hirdetéseit kinek a megrendelésére, milyen ellenérték fejében, mely időpontban, milyen terjedelemben jelentették meg. A részletes tájékoztatókat az ÁSZ szintén közzéteszi honlapján.

Az ÁSZ az árjegyzékeket, valamint a kampányidőszakban közölt politikai hirdetéseket összesítő tájékoztatókat, választásonként elkülönítve, sajtótermékek szerinti bontásban teszi közzé, a határidők lejártát, valamint az adatok feldolgozását követően. Az ÁSZ az árjegyzékeket minden esetben ellenőrzés és változtatás nélkül teszi közzé, azok tartalmáért a nyilvántartásba vételt, közzétételt kérő tartozik felelősséggel.

Politikai hirdetés jellegű tartalmak a közösségi médiafelületeken³

A közösségi médiafelületek használatának elterjedése következtében ezen felületek a politikai véleményformálásban is egyre jelentősebb mértékben vannak jelen. A közösségi médiafelületeken megjelenő, politikai hirdetés jellegű tartalmak *nem minősülnek a Ve. szerinti politikai hirdetésnek*, mivel annak megjelenési felülete csak sajtótermék vagy filmszínház lehet, a közösségi médiafelületek pedig nem tartoznak bele az Mttv. szerinti sajtótermék fogalmába. Ugyanakkor mivel alkalmasak a választói akarat befolyásolására vagy annak megkísérlésére, kampányidőszakban történő használatuk **kampánytevékenységnek minősül. Erre tekintettel a Ve. kampánytevékenységre vonatkozó előírásait a közösségi médiában a kampányidőszakban megjelenő tartalmak esetében is alkalmazni kell.**

A Kftv. 5 millió forintos korlátozást állít fel a kampányidőszak alatti, választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadásokkal kapcsolatban. A közösségi médiában megjelenő tartalmaért fizetett ellenérték tekintetében a kampánytevékenység ezen formáját alkalmazó egyéni jelöltek, jelölő szervezetek fokozott felelősség terheli a választások tisztaságának megőrzéséért az 5 millió forintos keret betartása szempontjából.

Figyelemmel arra, hogy a Kftv. szerinti támogatás felhasználását a jelölt, illetve a jelölő szervezet nevére kiállított számlával kell igazolni, az ettől eltérő névre szóló számlát az ÁSZ az elszámolások ellenőrzése során nem veszi figyelembe.

³ Az ÁSZ a témát részletesen feldolgozta az „Elemzés – A választási kampányidőszakban, az egyes médiafelületeken megjelenő politikai hirdetések jogszabályi környezete” című dokumentumban.

Elérhetősége: https://www.asz.hu/dokumentumok/politikai_hird_20200603.pdf

V. A támogatással való elszámolás szabályai

Az egyéni jelöltek a támogatás (Kftv. 1. §) terhére kiadásokat a **jelölt nevére, a számvitelről szóló törvény és az általános forgalmi adóról szóló törvény előírásainak megfelelően kiállított számla, számviteli bizonylat** alapján számolhatnak el, amelyen fel kell tüntetni az egyéni választókerület megjelölését [Kftv. 2. § (6) bekezdése].

A jelöltnek – ha a Kincstárral megállapodást köt – az országgyűlési képviselők választása egyéni választókerületi eredményének jogerőre emelkedését követő 15 napon belül elszámolást kell benyújtania a Kincstárhoz, amelyhez csatolnia kell az összes kifizetést igazoló bizonylat másolatát a támogatás összegének felhasználásáról [Kftv. 8. § (1) bekezdése].

A jelöltet a Kftv. 1. § szerinti támogatással kapcsolatban az alábbi visszafizetési kötelezettség terheli:

Visszafizetési kötelezettség	Kétszeres visszafizetési kötelezettség
Ha a jelölt nem szerzi meg az egyéni választókerületben leadott érvényes szavazatok legalább 2%-át, köteles a támogatást a Kincstárnak visszafizetni.	Az a jelölt, aki a támogatással határidőben nem számol el, a támogatás kétszeresét köteles a Kincstár által meghatározott kincstári számlára befizetni.
Ha a jelölt a Ve. alapján kiesik – kivéve, ha a szavazás előtt elhunyt –, köteles a támogatást a Kincstárnak visszafizetni.	Az a jelölt, aki a támogatással határidőben elszámol ugyan, de a Kincstár az elszámolását részben vagy egészben nem fogadja el, a nem megfelelően elszámolt támogatás kétszeresét köteles a Kincstár által meghatározott kincstári számlára befizetni.

A pártlistát állító pártok az egyéni választókerületi jelöltjeik lemondásaiból származó támogatás (Kftv. 2/A. §) terhére kiadásokat a jelöltet **jelölő párt nevére, a számvitelről szóló törvény és az általános forgalmi adóról szóló törvény előírásainak megfelelően kiállított számla, számviteli bizonylat** alapján számolnak el [Kftv. 2/A. § (5) bekezdése].

A pártot, mint jelölő szervezetet a Kftv. 2/A. §-a alapján járó 1. § szerinti támogatással kapcsolatban az alábbi visszafizetési kötelezettség terheli:

Visszafizetési kötelezettség	Kétszeres visszafizetési kötelezettség
Ha a támogatásról lemondó jelölt nem szerzi meg az egyéni választókerületben leadott érvényes szavazatok legalább 2%-át, köteles a támogatást a folyósítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszerezésével növelt mértékben a Kincstárnak visszafizetni.	Az a pártlistát állító párt, amely a támogatással határidőben nem számol el, a támogatás kétszeresét köteles a Kincstár által meghatározott kincstári számlára befizetni.
Ha a támogatásról lemondó jelölt a Ve. alapján kiesik – kivéve, ha a szavazás előtt elhunyt –, akkor az őt jelölő párt köteles a támogatást a folyósítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszerezésével növelt mértékben a Kincstárnak visszafizetni.	Az a pártlistát állító párt, amely a támogatással határidőben elszámol ugyan, de a Kincstár az elszámolását részben vagy egészben nem fogadja el, a nem megfelelően elszámolt támogatás kétszeresét köteles a Kincstár által meghatározott kincstári számlára befizetni.

A befizetési kötelezettség mind a jelölt, mind a pártlistát állító párt esetében az azt követő tizenötödik napon válik esedékessé, amikor a Kincstár határozatát a bíróság helybenhagyta vagy a keresetindításra nyitva álló határidő eredménytelenül telt el. Ha a jelölt vagy a pártlistát állító párt a befizetési kötelezettségét határidőben nem teljesíti, akkor a Kincstár a NAV-nál kezdeményezi a tartozás adók módjára történő behajtását. A NAV a Kincstár kezdeményezésére intézkedik a tartozás adók módjára történő behajtásáról.

Az NGM rendelet¹¹ 7. § (1) bekezdése szerint a kedvezményezett a támogatás felhasználását igazoló bizonylatok hiteles másolatának és az azok alapján elkészített **számlaösszesítő adatlap**-nak az igazgatóság részére történő benyújtásával számol el a támogatás felhasználásáról. (Nem kell elszámolni a választás napjáig elhunyt jelöltet illető támogatásról, ideértve azt az esetet is, amikor a jelölt halála előtt a támogatást az őt jelölő, pártlistát állító párt rendelkezésére bocsátotta.)

A jelölt, illetve a kedvezményezett párt képviselője vagy az általa meghatalmazott személy a támogatás felhasználását igazoló bizonylatok másolatát aláírásával és a másolaton „*Az eredetivel mindenben megegyező*” szöveg feltüntetésével hitelesíti. A jelölt, illetve a kedvezményezett párt a számlaösszesítő adatlapon minden kiadási tételhez részletes szöveges indoklást ad az adott tétel felhasználási céljáról, valamint nyilatkozik a támogatás szabályszerű felhasználásáról [NGM rendelet 7. § (2)-(3) bekezdései].

A Kftv. 1. § és 2/A. § szerinti támogatás a választási kampányidőszak alatt a Ve. szerinti kampánytevékenységgel összefüggő dologi kiadások finanszírozására fordítható. Fontos változás, hogy 2018. szeptember 1-től ezen támogatások tekintetében a kiadások kifizetésére **nemcsak a kampányidőszak alatt, hanem legkésőbb a kampányidőszak végét követő harmadik munkanapon** is sor kerülhet. A Kftv. korábban hatályos szövege csak a szavazás befejezéséig tartó kampányidőszak alatt való kifizetést tette lehetővé, viszont a módosítás lehetővé teszi a választás hétvégéjén felmerült kiadások kampányidőszakot követő elszámolását.

A pártlistát állító párt köteles a Kincstárnak visszafizetni a Kftv. 3. § szerinti támogatás azon részét, amelyet olyan jelölt után vett igénybe, aki az országgyűlési képviselők általános választásán a választási eljárásról szóló törvény alapján kiesett, kivéve, ha a jelölt a szavazás előtt elhunyt. A pártlistát állító párt köteles a Kincstárnak visszafizetni a 3. § szerinti támogatást, ha a pártlista a választási eljárásról szóló törvény alapján kiesik, továbbá egy – az ÁSZ elnöke által

az ellenőrzési tapasztalatok alapján kezdeményezett, 2017. november 24-étől hatályos – törvénymódosítás következtében akkor is, ha nem éri el a pártlistákra leadott összes érvényes szavazat legalább 1%-át. A módosítást az indokolta, hogy a pártoknak járó támogatások esetén nem volt olyan meghatározott összeghatár – a módosító törvény indoklása szerint „komolysági küszöb” –, amelynek el nem érése esetén a párt köteles az állami támogatást visszafizetni. A módosítás semmilyen valóban létező és működő pártot

nem akar kizárni a pártfinanszírozásból, ezért a visszafizetési kötelezettség csak az 1%-ot el nem érő pártok esetén áll fenn.

A visszafizetendő támogatást a folyósítása időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresével növelt mértékben kell visszafizetni. A Kincstár a befizetési kötelezettségről határozatot hoz, amellyel szemben fellebbezésnek nincs helye. A befizetési kötelezettség az azt követő tizenötödik napon válik esedékessé, amikor a kincstár határozatát a bíróság helybenhagyta vagy a keresetindításra nyitva álló határidő eredménytelenül telt el. Ha a pártlistát állító párt a befizetési kötelezettségét határidőben nem teljesíti, a tartozást a Kincstár megkeresésére a NAV hajtja be. Ha a pártlistát állító párttól a visszafizetési kötelezettség nem hajtható be, annak megfizetésére – a 2017. november 24-től hatályos szabályozás szerint – határozattal kötelezhető a pártlistát állító párt meghatározott vezető tisztségviselői, a 2018. szeptember 1-től pedig a pártlistán állított jelöltjei, valamint a pártlistát állító párt által állított egyéni választókerületi jelöltek is. A törvénymódosítás következtében a választásokon induló pártok vezető testületeinek tagjai teljes vagyonukkal, egyetemlegesen kötelesek helyt állni az állami támogatásért.

Ha a vezető tisztségviselő vagy a jelölt a visszafizetési kötelezettségét határidőben nem teljesíti, a Kincstár megkeresésére a NAV intézkedik a vezető tisztségviselővel, illetve a jelölttel szemben a tartozás behajtása iránt.

A bizonylatolás

A Kftv.-nek az elszámoláshoz szükséges számlákra, számviteli bizonylatokra vonatkozó előírásaira figyelemmel szükséges áttekinteni a Számv. tv.¹² és az Áfa tv.¹³ néhány kapcsolódó előírását.

Minden gazdasági műveletről, eseményről bizonylatot kell kiállítani (készíteni) és a gazdasági műveletek (események) folyamatát tükröző összes bizonylat adatait a **könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell**. A számviteli (könyvviteli) nyilvántartásokba **csak szabályszerűen kiállított bizonylat alapján** szabad adatokat bejegyezni. A könyvvitelben rögzített és a beszámolóban szereplő tételeknek a valóságban is megtalálhatónak, bizonyíthatónak, kívülálló által is megállapíthatónak kell lenniük (a **valódiság elve**)

A számviteli bizonylat adatainak alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatónak és helytállónak kell lennie. A bizonylat szerkesztésekor a világosság elvét szem előtt kell tartani. A számviteli bizonylatot a gazdasági művelet, esemény megtörténtének, illetve a gazdasági intézkedés megtételének vagy végrehajtásának időpontjában, illetve időszakában, magyar nyelven kell kiállítani. A magyar nyelven kiállított bizonylaton az adatok más nyelv(ek)en is feltüntethetők.

Számviteli bizonylat:

Minden olyan a gazdálkodó által kiállított, készített, illetve a gazdálkodóval üzleti vagy egyéb kapcsolatban álló természetes személy vagy más gazdálkodó által kiállított, készített okmány (számla, szerződés, megállapodás, kimutatás, hitelintézeti bizonylat, bankkivonat, jogszabályi rendelkezés, egyéb ilyennek minősíthető irat) - függetlenül annak nyomdai vagy egyéb előállítási módjától -, amely a gazdasági esemény számviteli elszámolását (nyilvántartását) támasztja alá.

A számviteli bizonylatot - ha az eltérést az adott gazdasági művelet, esemény, illetve intézkedés jellemzői indokolják - idegen nyelven is ki lehet állítani. Az idegen nyelven kibocsátott, illetve a befogadott idegen nyelvű bizonylaton azokat az adatokat, megjelöléseket, amelyek a bizonylat hitelességéhez, a megbízható, a valóságnak megfelelő adatrögzítéshez, könyveléshez szükségesek - a könyvviteli nyilvántartásokban történő rögzítést megelőzően - belső szabályzatban meghatározott módon magyarul is fel kell tüntetni. A számviteli bizonylatokon az adatok időtállóságát a Számv. tv-ben meghatározott megőrzési időn belül biztosítani kell.

Átalakulás, egyesülés, szétválás esetén a jogelődnél - a jogutód cégjegyzékbe való bejegyzése napjától - keletkezett bizonylatok, illetve a jogelőd nevére kiállított bizonylatok alapján a gazdasági eseményeket a jogutód (több jogutód esetén az, amelyiknél a gazdasági esemény hatása megjelenik) rögzíti a könyvviteli nyilvántartásokban, amennyiben a jogelőd éves beszámolója, egyszerűsített éves beszámolója elkészítése során azokat figyelembe venni nem lehetett, illetve, ha a jogelőd nem tudta azokat figyelembe venni.

A számviteli bizonylat adatainak **alakilag és tartalmilag hitelesnek, megbízhatónak és helytálló-nak** kell lennie. A könyvviteli elszámolást közvetlenül alátámasztó bizonylat **általános alaki és tartalmi kellékei** a következők:

- a bizonylat megnevezése és sorszáma vagy egyéb más azonosítója;
- a bizonylatot kiállító gazdálkodó (ezen belül a szervezeti egység) megjelölése;
- a gazdasági műveletet elrendelő személy vagy szervezet megjelölése, az utalványozó és a rendelkezés végrehajtását igazoló személy, valamint a szervezettől függően az ellenőr aláírása; a készletmozgások bizonylatain és a pénzkezelési bizonylatokon az átvevő, az ellennyugtákon a befizető aláírása;
- a bizonylat kiállításának időpontja, illetve – a gazdasági művelet jellegétől, időbeni hatályától függően – annak az időpontnak vagy időszaknak a megjelölése, amelyre a bizonylat adatait vonatkoztatni kell (a gazdasági művelet teljesítésének időpontja, időszaka);
- a (megtörtént) gazdasági művelet tartalmának leírása vagy megjelölése, a gazdasági művelet okozta változások mennyiségi, minőségi és – a gazdasági művelet jellegétől, a könyvviteli elszámolás rendjétől függően – értékbeni adatai;
- külső bizonylat esetében a bizonylatnak tartalmaznia kell többek között: a bizonylatot kiállító gazdálkodó nevét, címét;
- bizonylatok adatainak összesítése esetén az összesítés alapjául szolgáló bizonylatok körének, valamint annak az időszaknak a megjelölése, amelyre az összesítés vonatkozik;
- a könyvelés módjára, az érintett könyvviteli számlákra történő hivatkozás;
- a könyvviteli nyilvántartásokban történt rögzítés időpontja, igazolása;
- továbbá minden olyan adat, amelyet jogszabály előír.

A számlával, az egyszerűsített adattartalmú számlával kapcsolatos további követelményeket más jogszabály is meghatározhat.

A bizonylat (ideértve mind a kibocsátott, mind a befogadott bizonylatokat) alaki és tartalmi hitelessége, megbízhatósága - ha az más módon nem biztosítható - a gazdálkodó képviselőjére jogosult személy

(ideértve a Ptk. szerinti képviselőt is), vagy belső szabályzatban erre külön feljogosított személy aláírásával is igazolható. Számviteli bizonylatként alkalmazható az elektronikus dokumentum, irat, ha megfelel a Számv. tv. előírásainak. Az elektronikus dokumentumok, iratok bizonylatként történő alkalmazásának feltételeit, hitelességének, megbízhatóságának követelményeit más jogszabály is meghatározhatja.

Ha a könyvviteli nyilvántartás, mint számviteli bizonylat technikai, optikai eljárás eredménye, biztosítani kell:

- a) az adatok vizuális megjelenítése érdekében azoknak - szükség esetén - a késedelem nélküli kiíratását,
- b) az egyértelmű azonosítás érdekében a kódjegyzéket.

A számla kötelező adattartalmáról az Áfa tv. 169. §-a, a számlával egy tekintet alá eső okirat minimális adattartalmáról az Áfa tv. 170. §-a, a nyugta adattartalmáról az Áfa tv. 173. §-a részletesen rendelkezik. Az ellenőrzés kiterjed a számla adattartalmára vonatkozó egyéb szabályok betartására is.

A számla és a nyugta lehet **elektronikus vagy papíralapú**. Az elektronikus számla az Áfa tv. 168/A. § (1) bekezdésében említett eredetének hitelességére és adattartalmának sértetlenségére vonatkozó követelményeknek történő megfelelése úgy is biztosítható, ha az elektronikus számlát

- a) minősített elektronikus aláírással látják el; vagy
- b) az elektronikus adatcsererendszerben (EDI) elektronikus adatként hozzák létre és továbbítják. Az elektronikus számla alkalmazásának feltétele az elektronikus adatcsererendszerben létrehozott, továbbított elektronikus számla esetében, hogy a számlakibocsátásra kötelezett és a termék beszerzője, szolgáltatás igénybevevője előzetesen és írásban megállapodjon az EDI alkalmazásáról és használatáról; egyéb esetben a számlabefogadó beleegyezése, kivéve, ha jogszabály ettől eltérően rendelkezik. Külön jogszabály az elektronikus számlára egyéb rendelkezéseket is megállapíthat.

A számla egyszerűsített adattartalommal is kibocsátható, amelynek részletes feltételeit az Áfa tv. tartalmazza. Törvény a számla adattartalmára további rendelkezéseket is megállapíthat, de az Áfa tv.-ben meghatározott eset kivételével a számla aláírását nem teheti kötelezővé.

Számla magyar nyelven vagy élő idegen nyelven egyaránt kiállítható. Nyugta kizárólag magyar nyelven állítható ki.

Az ellenőrizhetőség érvényesíthetősége érdekében **az egyéni választókerületi jelölteknek** a választási kampányra fordított, a Magyar Közlönyben a választást követő 60 napon belül nyilvánosságra hozott adatokat megalapozó **bizonylatokat** az ÁSZ ellenőrzés lezárásáig, eredményének nyilvánosságra hozataláig **meg kell őriznie**. A jelölő szervezetek bizonylatmegőrzési kötelezettségéről a Számv. tv. rendelkezik.

Mind az egyéni jelölteknek, mind a jelölő szervezeteknek biztosítaniuk kell a kampányfinanszírozás dokumentumainak az olyan módon való elkülönített kezelését és az ÁSZ ellenőrzés ré-

szére történő megküldését, hogy abból megállapítható legyen a kampányfinanszírozásra felhasznált pénzeszközök, anyagi támogatások, vagyoni juttatások összege, forrása és felhasználásának módja.

VI. A kampányköltségek korlátozása

A Kftv. korlátozza a választási kampány költségeit (Kftv. 7. §), amely szerint a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására

- a) a független jelölt,
- b) a jelöltet vagy pártlistát állító párt és annak jelöltje együttesen jelöltenként,
- c) az országgyűlési képviselők általános választásán nemzetiségi listát állító országos nemzetiségi önkormányzat jelöltenként

legfeljebb ötmillió forintot fordíthat, amely összeget a KSH által a tárgyévet megelőző évre megállapított fogyasztói árindexszel évente növelni kell. A választási kampánytevékenységre összesen fordított összegbe be kell számítani a Kftv. 1. § (2/A. §), 3. § és 4. § szerinti támogatás felhasználását is.

Egy párt által a választási kampánytevékenységre összesen fordítható összeg meghatározásakor

- a) az egyéni választókerületi jelöltjei számát, valamint
- b) az országos listán indított jelöltjei számát, de legfeljebb az országos listán megszerezhető mandátumok számát

kell alapul venni.

Egy párt által a választási kampánytevékenységre összesen fordítható összeg meghatározásakor az egyéni választókerületben és az országos listán is jelölt személyt a jelölések számának megfelelően kell figyelembe venni. A közös jelölteket vagy közös pártlistát állító pártokat ebben az értelemben egy pártnak kell tekinteni.

Az országgyűlési képviselők általános választásán nemzetiségi listát állító országos nemzetiségi önkormányzat által a választási kampánytevékenységre összesen fordítható összeg meghatározásakor az országos listán indított jelöltjei számát, de legfeljebb az országos listán megszerezhető mandátumok számát kell alapul venni.

Ha a jelöltet vagy pártlistát állító párt, vagy az országgyűlési képviselők általános választásán nemzetiségi listát állító országos nemzetiségi önkormányzat által a választási kampánytevékenységre összesen fordítható összeg kevesebb, mint a Kftv. 3. § vagy 4. § szerinti támogatás, akkor a választási kampánytevékenységre összesen fordítható összeg megegyezik ezen támogatások összegével.

VII. Ellenőrzési rendszer

A kampányköltségek ellenőrzését a Kincstár és az ÁSZ végzi:

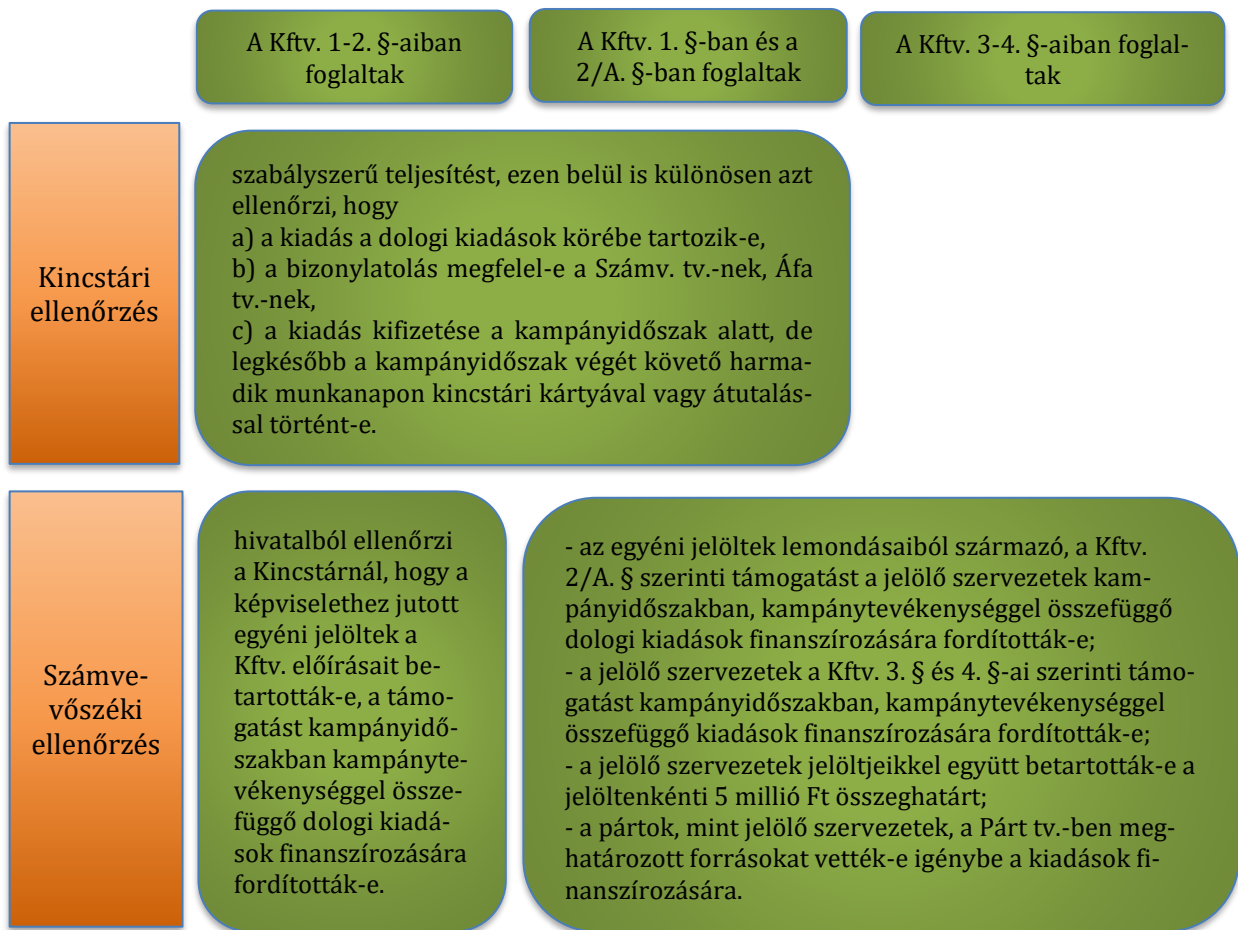
A Kincstár ellenőrzi az egyéni jelölteknek folyósított (Kftv. 1. §), valamint az egyéni jelöltek lemondásai alapján a jelölő szervezetnek folyósított (Kftv. 2/A. §) támogatás elszámolását.

Az ÁSZ a választást követő 1 éven belül az országgyűlési képviselőkhöz jutott jelöltek tekintetében kötelezően, hivatalból ellenőrzi a Kincstárnál, szükség esetén a jelölnél vagy a 2/A. § szerinti esetben a jelöltet jelölő pártnál. Ezen támogatás esetében a Kftv. kettős védelmi vonalat épített ki: az elszámolás kincstári ellenőrzését követően az ÁSZ ellenőrzi a felhasználást, és ellenőrzési megállapításait közli a Kincstárral. Ha az ÁSZ a számvevőszéki ellenőrzés során az 1. §-ban, a 2. §-ban, illetve a 2/A. §-ban szabályozottól eltérő felhasználást állapít meg, akkor a jelölt vagy a 2/A. § szerinti esetben a jelöltet jelölő párt a Kincstár által megállapított – az 1. § szerinti támogatásra vonatkozó valamely feltétel nemteljesítésével összefüggő jogsértésekkel arányban álló – összeget, de legfeljebb az 1. § szerinti támogatás kétszeresét köteles befizetni a Kincstár részére. A Kincstár a befizetési kötelezettségről határozatot hoz, amellyel szemben fellebbezésnek nincs helye. A befizetési kötelezettség az azt követő tizenötödik napon válik esedékessé, amikor a Kincstár határozatát a bíróság helybenhagyta vagy a keresetindításra nyitva álló határidő eredménytelenül telt el. Ha a jelölt vagy a 2/A. § szerinti esetben a jelöltet jelölő párt a befizetési kötelezettségét határidőben nem teljesíti, akkor a Kincstár a NAV-nál kezdeményezi a tartozás adók módjára történő behajtását. A NAV intézkedik a tartozás adók módjára történő behajtásáról.

Az ÁSZ továbbá az országgyűlési képviselők általános választását követő egy éven belül hivatalból ellenőrzi a Kftv. 3. §-a szerinti támogatás felhasználását azoknál a pártlistát állító pártoknál, amelyek pártlistája a pártlistákra leadott összes érvényes szavazat legalább 1%-át megszerezte. A választásra fordított állami és a Párt tv.-ben meghatározott más pénzeszközök felhasználását az ÁSZ a választást követő egy éven belül az országgyűlési képviselőkhöz jutott jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében hivatalból, egyéb jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében más jelölt vagy jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi.

A Kftv. 9. § (2) bekezdése alapján a *„választásra fordított állami és a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvényben meghatározott más pénzeszközök felhasználását az Állami Számvevőszék a választást követő egy éven belül az országgyűlési képviselőkhöz jutott jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében hivatalból, egyéb jelöltek és jelölő szervezetek tekintetében más jelölt vagy jelölő szervezet kérelmére ellenőrzi”*.

A kampányfinanszírozási célú kiadások ellenőrzési rendszerét az alábbi táblázat foglalja össze:

Kincstári ellenőrzés

A Kincstár – a jelölt által az országgyűlési képviselők választása egyéni választókerületi eredményének jogerőre emelkedését követő 15 napon belül benyújtott elszámolás alapján – a **Kftv. 1-2. §-aiban foglaltak szabályszerű teljesítését**, ezen belül is különösen azt ellenőrzi, hogy

- a) a kiadás az államháztartás szabályozása szerint a dologi kiadások körébe tartozik-e,
- b) a kiadás bizonylatolása megfelel-e a számvitelről szóló törvény és az általános forgalmi adóról szóló törvény előírásainak,
- c) a kiadás kifizetése a kampányidőszak alatt, de legkésőbb a kampányidőszak végét követő harmadik munkanapon kincstári kártyával vagy átutalással történt-e.

A Kincstár – a pártlistát állító pártnak az országgyűlési képviselők választása listás választókerületi eredményének jogerőre emelkedését követő 15 napon belül benyújtott összesített elszámolás alapján – az **1. §-ban és a 2/A. §-ban foglaltak szabályszerű teljesítését**, ezen belül is különösen azt ellenőrzi, hogy

- a) a kiadás az államháztartás szabályozása szerint a dologi kiadások körébe tartozik-e,
- b) a kiadás bizonylatolása megfelel-e a számvitelről szóló törvény és az általános forgalmi adóról szóló törvény előírásainak,
- c) a kiadás kifizetése a kampányidőszak alatt, de legkésőbb a kampányidőszak végét követő harmadik munkanapon kincstári kártyával vagy átutalással történt-e.

Számvevőszéki ellenőrzés

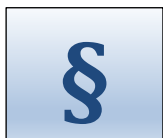
A számvevőszéki ellenőrzés célja annak feltárása, hogy

- az országgyűlési választáson képviselőnek jutott egyéni jelöltek a Kftv. előírásait betartották-e, az 1. § alapján a nekik járó egymillió forint összegű, központi költségvetésből juttatott támogatást a választási kampányidőszakban, a választási kampánytevékenységgel összefüggő dologi kiadások finanszírozására fordították-e;
- az egyéni jelölteknek a Kftv. 2/A. § alapján a jelölő szervezetek részére történő lemondásaiból származó támogatást a jelölő szervezetek a választási kampányidőszakban, a választási kampánytevékenységgel összefüggő dologi kiadások finanszírozására fordították-e;
- a jelölő szervezetek a Kftv. 3. § és 4. §-a szerint, a központi költségvetésből juttatott támogatást a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására fordították-e;
- a jelölő szervezetek jelöltjeikkel együtt betartották-e a Kftv. 7. § (1) bekezdésében meghatározott, jelöltkénti – a kampány költségeinek korlátját jelentő – 5 millió Ft összeghatárt;
- a pártok, mint jelölő szervezetek, a Párt tv. 4. §-ában meghatározott forrásokat vették-e igénybe a választási kampányidőszak alatt, a választási kampánytevékenységgel összefüggő kiadások finanszírozására.

Az ellenőrizhetőség alapvető feltételei

Az ÁSZ tv. rendelkezése alapján az ÁSZ ellenőrzések lefolytatása érdekében az ellenőrzött szervezet közreműködésre köteles. A közreműködési kötelezettség megalapozott indok nélküli nem vagy késedelmes teljesítése jogkövetkezményeket vonhat maga után.

A fentiekkel összefüggésben a legalapvetőbb követelmény, hogy a szervezet a Ptk.¹⁴ 3:7. §-nak megfelelően biztosítsa **székhelyén a jognyilatkozatok fogadását és a jogszabályban meghatározott iratainak elérhetőségét.**

ELKÜLÖNÍTÉSI KÖTELEZETTSÉG: A Számv. tv. 161/A. § (2) bekezdése előírja, hogy a „közpénzek felhasználásának és a köztulajdon használatának **nyilvánossága és ellenőrizhetősége érdekében** a gazdálkodó **nyilvántartási (könyvvezetési) rendszerét**

köteles oly módon *továbbrészletezni, hogy abból a vonatkozó külön jogszabályban meghatározott adatok rendelkezésre álljanak*”. Az ÁSZ ellenőrzi a pénzügyi, számviteli nyilvántartásokat, és az azok keretrendszerét adó belső szabályozást. Az ÁSZ ellenőrzi továbbá a nyilvántartások Számv. tv. 161/A. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelő kialakítását, vagyis, hogy azok a Párt tv. és a Kftv. (mint vonatkozó külön jogszabály) figyelembevételével ellenőrizhető módon tartalmazzák-e a központi költségvetésből juttatott támogatás felhasználásával kapcsolatos adatokat.

A könyvvezetési rendszer továbbbrésztezését nem kizárólag a kampánycélú pénzfelhasználás átláthatósága indokolja, hanem azon jogszabály-változás is, amely szerint **eltörésre került a választás és népszavazás időbeliségével kapcsolatos korlátozás**. Mivel a Kftv. szerinti támogatások az országgyűlési képviselők általános és időközi választására fordíthatók, és azok felhasználása a kampányidőszaki kampánytevékenység szempontjából célhoz kötött, mind a felhasználás, mind a választási kampány költségeinek korlátozása szempontjából fokozottan indokolt érvényesíteni a Számv. tv. 161/A. § (2) bekezdésében foglaltakat **a népszavazással kapcsolatos kiadásoktól való elkülönítés** tekintetében is. Ennek a későbbieknek azért is jelentősége van, mert az ÁSZ két évente ellenőrzi a költségvetési támogatásban részesülő pártok gazdálkodását, aminek keretében a népszavazási kampány bevételi és kiadási tételeinek elszámolása is az ellenőrzés tárgya lehet. Ebben az esetben az egyes tételek beazonosíthatóságát az elkülönítés támogatja, így ki lehet zárni azt, hogy egy tétel beazonosíthatóságának hiánya az országgyűlési választásokra fordítható ötmillió Ft-os korlát átlépését és ennek hátrányos következményeit eredményezze.

Az ellenőrzött szervezet vezetője **teljességi és hitelességi nyilatkozat**ban nyilatkozik arról, az ÁSZ részére átadott, a nyilatkozatban részletezett dokumentumok, adatok megbízhatóak, és a békért adatokra, dokumentumokra vonatkozóan teljes körű információt tartalmaznak. A teljességi és hitelességi nyilatkozat az átadott dokumentumok, adatok hitelességéért, valódiságáért, hiánytalanságáért, hatályosságáért, valamint az eredeti dokumentumokkal, adatokkal való egyezőségért való felelősségvállalás.

Tiltott támogatások

A központi költségvetésből juttatott támogatásokon kívül a pártok a kampányfinanszírozásra egyéb rendelkezésre álló forrásokat is felhasználhatnak – a működésük tisztaságát garantáló, a Párt tv.-ben rögzített finanszírozási tilalmak figyelembevételével. Egy párt vagyona a tagok által fizetett díjakból, a központi költségvetésből juttatott támogatásból, a párt országgyűlési képviselőcsoportja által az országgyűlési képviselőcsoport működési feltételeit biztosító költségvetési kiadási előirányzat terhére nyújtott támogatásból, az állam által a Párt tv. alapján ingyenesen átadott ingatlanokból, magyar állampolgár természetes személyek vagyoni hozzájárulásaiból, végintézkedés alapján természetes személyek hagyatékából, a pártnak a Párt tv.-ben meghatározott gazdasági-vállalkozási tevékenységéből, illetve a párt által alapított egyszemélyes korlátozott felelősségű társaság adózott nyereségéből képződik [Párt tv. 4. § (1) bekezdése].

A fenti kivételektől eltekintve a párt részére *jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vagyoni hozzájárulást nem adhat*, a párt jogi személytől, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettől, más államtól, külföldi szervezettől – jogi státusától függetlenül – és *nem magyar állampolgár természetes személytől vagyoni hozzájárulást nem fogadhat el*. A párt *névtelen adományt nem fogadhat el*; az ilyen adományt be kell fizetni a Párt tv. szerinti alapítvány céljaira [Párt tv. 4. § (2)-(3) bekezdései]. A vagyoni hozzájárulás lehet pénzbeli és nem pénzbeli hozzájárulás. A finanszírozási tilalomba ütköző **vagyoni hozzájárulás** értékét – az ÁSZ felhívására – tizenöt napon belül **a központi költségvetésnek be kell fizetni**. Késedelem esetén a tartozást

adók módjára kell behajtani. A párt központi költségvetésből juttatott támogatását az elfogadott vagyoni hozzájárulás értékét kitevő összeggel csökkenteni kell.

A nem pénzbeli hozzájárulások igénybevételére sor kerülhet ingyenes vagy piaci ár alatti szolgáltatások (pl.: politikai hirdetés, hirdetési felület szolgáltatás stb.) útján. A szokásos piaci ár fogalma tekintetében irányadó a Tao tv.¹⁵ 18. § (2) bekezdés a) pontja, mely szerint a szokásos piaci ár az az ár, amelyet független felek alkalmaznak az összehasonlítható eszköz vagy szolgáltatás értékesítésekor a gazdaságilag összehasonlítható piacon. Ebből a szempontból a választási kampányidőszakot önálló, az általánostól eltérő piaci helyzetnek tekinti az ÁSZ. Ha a párt, mint jelölő szervezet által kampányeszközre fizetett ellenérték alacsonyabb, mint a szokásos piaci ár, akkor a különbség tiltott forrásból származó nem pénzbeli hozzájárulásnak minősül.

Ha a párt részére a vagyoni hozzájárulást nem pénzben nyújtották, a párt köteles annak értékeléséről (értékének meghatározásáról) gondoskodni. *Ha a párt a finanszírozási tilalmakat megsértve tiltott, nem pénzbeli hozzájárulást fogadott el, annak értékét az ÁSZ állapítja meg.*

A kampányfinanszírozásra fordítható összegek értékhatára betartásának ellenőrzése

Az ÁSZ az ötmillió Ft-os korlát betartásának ellenőrzése során a mandátumot szerzett egyéni jelöltek és jelölő szervezeteik által a Magyar Közlönyben nyilvánosságra hozott pénzügyi kimutatásaikat és az ÁSZ rendelkezésére bocsátott dokumentumokat értékeli.

Amennyiben a kampány finanszírozására felhasznált támogatáson felüli saját forrásból teljesített kiadások vagy azok egy részének összege dokumentummal nem alátámasztott; vagy az elszámolásban saját forrásként megjelölt bevételek nem valós bevételek (pl. hitel megnevezéssel tartozások, szállítói kötelezettségek), és nem képezhetik a választási kampányra fordított kiadások forrását, nem nyújtanak megbízható és valós képet a választásra fordított állami és más pénzeszközök, anyagi támogatások felhasználásáról. Mindez az ellenőrzési tapasztalatok alapján magas kockázatot hordoz mind a választási kampány költségeinek korlátozása, mind a tiltott támogatások felhasználása szempontjából.

A választási kampány költségeinek korlátozásával kapcsolatos rendelkezéseket megsértő jelölt, illetve jelölő szervezet köteles **a választásra összesen fordítható összeg felett felhasznált összeg kétszeresét** az ÁSZ felhívására 15 napon belül a központi költségvetés részére **befizetni**. Ha a jelölt, illetve jelölő szervezet ezen kötelezettségét határidőben nem teljesíti, az ÁSZ ellenőrzési megállapításait közli a Kincstárral. A Kincstár a befizetési kötelezettségről határozatot hoz, amellyel szemben fellebbezésnek nincs helye.

A befizetési kötelezettség az azt követő tizenötödik napon válik esedékessé, amikor a Kincstár határozatát a bíróság helybenhagyta vagy a keresetindításra nyitva álló határidő eredménytelenül telt el. Ha a jelölt, illetve jelölő szervezet a határozat alapján a befizetési kötelezettségét határidőben nem teljesíti, a Kincstár a NAV-nál kezdeményezi a tartozás adók módjára történő behajtását. A NAV a Kincstár kezdeményezésére intézkedik a tartozás adók módjára történő behajtásáról.

Rövidítések jegyzéke

¹ Párt tv.	1989. évi XXXIII. törvény a pártok működéséről és gazdálkodásáról
² ÁSZ	Állami Számvevőszék
³ Kftv.	2013. évi LXXXVII. törvény az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről
⁴ Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye
⁵ Ve.	2013. évi XXXVI. törvény a választási eljárásról
⁶ KSH	Központi Statisztikai Hivatal
⁷ Kincstár	Magyar Államkincstár
⁸ Vjt.	2011. évi CCIII. törvény az országgyűlési képviselők választásáról
⁹ NVB	Nemzeti Választási Bizottság
¹⁰ Mttv.	2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról
¹¹ NGM rendelet	69/2013. (XII. 29.) NGM rendelet az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek támogatásáról
¹² Számv. tv.	2000. évi C. törvény a számvitelről
¹³ Áfa tv.	2007. évi CXXVII. törvény az általános forgalmi adóról
¹⁴ Ptk.	2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről
¹⁵ Tao tv.	1996. évi LXXXI. törvény a társasági adóról és az osztalékadóról